

WERNANE BASA DOL TINUKU ING TAMAN BUNGKUL SURABAYA

Muhammad Rizza Fathoni

S-1 Jurusan Pendidikan Basa lan Sastra Dhaerah (Jawa), Fakultas Basa lan Seni, Universitas Negeri Surabaya
muhammadfathoni@mhs.unesa.ac.id

Dr. Murdiyanto, M.Hum

Dhosen Jurusan Pendidikan Basa lan Sastra Dhaerah (Jawa), Fakultas Basa lan Seni, Universitas Negeri Surabaya

Abstrak

Wernane basa kalebu salah sawijine perangan ilmu *sosiolinguistik*. wernane basa bisa tuwuh jalaran kahanan nalika cecaturan. sajrone dol tinuku ditemokake maneka warna wernane basa kang digunakake dening panutur lan mitra tutur. Taman Bungkul minangka papan panggonan kang ing kono ditemoni maneka warna *etnis*, umur, jinis kelamin, uga maneka warna samubarang kang didol saengga ditemokake maneka warna basa kang ana sajrone dol tinuku. Mula panliten iki dipunjerake marang wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya. Saka punjer kasebut, mula underane panliten iki yaiku (1) wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar panutur yaiku bakul, (2) wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan (3) wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol lan regane.

Panliten ngenanani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya iki nggunakake teori wernane basa. Kanggo nemokake wernane basa dol tinuku, panliti nyathet, ngrekam, lan nyemak cecaturane pawongan kang lagi dol tinuku. Panliten iki kalebu panliten *etnografi*. Dhata sajrone panliten iki yaiku *transkrip* asile ngrekam, nyathet, lan nyemak cecaturane pawongan kang dol tinuku. Dene sumber dhata panliten iki yaiku cecaturane pawongan kang lagi dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya.

Dhata sajrone panliten iki diandharake sarta dijlentrehake kanthi merang dhasar tuwuh werna basa dol tinuku dadi telung perkara, yaiku (1) panutur yaiku bakul, (2) mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan (3) topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol sarta regane. Perkara kasebut salaras karo teori wernane basa. Dhata kasebut diolahake kanthi nyemak, nyathet, lan ngrekam cecaturane pawongan kang lagi dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya. Asil panliten iki yaiku wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar panutur bakul ditemokake 17 wernane basa. W wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar mitra tutur pawongan sing tuku ditemokake 21 werna basa. Dene wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar topik kang diomongake samubarang kang didol lan regane ditemokake 7 wernane basa.

Tembung wigati: wernane basa dol tinuku, panutur, mitra tutur, topik.

PURWAKA

Bageyan purwaka iki diprinci dadi patang subbab, yaiku (1) landhesane panliten, (2) punjere panliten, (3) watesane panliten, lan (4) panjlentrehe tetembungan. Luwih jangkepe ing ngisor iki.

Landhesane Panliten

Wernane basa kalebu salah sawijine perangan ilmu *sosiolinguistik*. Ilmu *sosiolinguistik* diperang dadi telu, yaiku warna basa, alih kodhe, lan campur kodhe. Saka telung perangan kasebut, wernane basa nduweni bab kang wigati kanggo diteliti. Perkara kasebut jalaran tuwuh werna basa kapribawani kahanan nalika cecaturan.

Panliten iki nliti ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya jalaran dol tinuku kalebu kagiyatan *non formal*, saengga luwih akeh warna basa kang ditemokake tinimbang kagiyatan kang asipat *formal*. Dene Taman Bungkul Surabaya kapilih dadi papan panliten amarga dol tinuku ing kana ditindakake maneka warna *etnis*, jinis kelamin, umur, lan cacah. Bab kasebut dadi panyengkuyung tuwuh wernane basa.

Wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul durung ana sing nliti, akeh-akehe panliten ngenani wernane basa isine njlentrehake ngenani alih kodhe lan campur kodhe. Kayata panlitene Munirul kang nliti wernane basa bakul sayur ing Pasar Bangunsari Caruban kang asile panliten awujud wernane basa kang digunakake dening bakul sayur, alih kodhe, lan campur kodhe kang diucapake dening bakul sayur. Dene ing panliten wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya diperang adhedhasar panutur, mitra tutur, lan topik kang diomongake. Perangan kasebut kadadeyan jalaran bakul lan pawongan sing tuku ing Taman Bungkul Surabaya saka maneka warna *etnis*, jinis kelamin, umur, lan cacah sing beda. Bab kasebut bisa nuwuhake wernane basa.

Adhedhasar andharan ing ndhuwur, mula topik panliten iki yaiku wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya. Panliten iki diandharake kanthi dhasar panutur yaiku bakul, mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol lan regane. Sumber dhata ing panliten iki

yaiku cecaturan antarane bakul lan pawongan sing tuku ing Taman Bungkul Surabaya. Panliten iki nggunakake metodhe etnografi kanggo merang lan njlentrehake wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya.

Punjer lan Underane Panliten

Adhedhasar lelandhesane panliten kang wis diandharake ing ndhuwur, punjere panliten iki yaiku wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya. Saka punjer kasebut mula underane panliten iki yaiku:

- 1) Kepriye wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul adhedhasar pawongan sing bakul?
- 2) Kepriye wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul adhedhasar pawongan sing tuku?
- 3) Kepriye wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul adhedhasar samubarang kang didol lan regane?

Wewatesane Panliten

Wewatesane panliten digunakake supaya anggone nindakake panliten ora nggrambyang saka konsep panliten. Wewatesane panliten iki yaiku.

- 1) Topik kang diandharake sajrone panliten iki yaiku wernane basa dol tinuku kang adhedhasar baku, sing tuku, lan samubarang kang didol lan regane.
- 2) Sumber dhata kang digunakake sajrone panliten iki yaiku pawongan kang lagi nindakake dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya.
- 3) Dhata kang digunakake sajrone panliten iki yaiku ukara-ukara kang wis kacathet kang sumbere saka pacaturan antarane bakul lan pawongan sing tuku kang dumadi ing Taman Bungkul Surabaya.

Panjlentreh Tetembungan

Supaya pamaca ora kliru anggone mangerteni tetembungan kang ana ing panliten iki mula bakal dijlentrehake tetembungan kaya ing ngisor iki.

- 1) Wernane basa yaiku maneka wernane basa kang digunakake adhedhasar penganggone, miturut topik kang diomongake, mitra tutur, pawongan kang diomongake, lan miturut *medium* pacaturan (Kridalaksana 2001: 184)
- 2) Dol tinuku nduweni teges adol lan tuku samubarang kang ing kono sing tuku menahi leliron arupa dhuwit tumrap samubarang kang diolehake.

TINTINGAN KAPUSTAKAN

Isine bab iki ngenani (1) konsep-konsep ing panliten iki, lan (2) teori kanggo panliten iki. Luwih cethane bisa dipriksa ing ngisor iki.

Konsep ing Panliten Iki

Sub bab iki isine ngenani (1) tegese wernane basa lan (2) teges lan titikane wernane basa dol tinuku. Luwih cethane ngenani perangan-perangan kasebut bakal diandharake ing ngisor iki.

Tegese Wernane Basa

Saben-saben panutur basa nduweni *status sosial, latar belakang* pendhidhikan, lan dhaerah asal kang beda. Mula anggone cecaturan antarane pawongan siji klawan liyane uga beda. Bedane anggone bebasa iku mau kang diarani werna basa (Nababan, 1993:13). Dene Kridalaksana (2001: 184) ngandharake werna basa yaiku maneka wernane basa adhedhasar penganggone, miturut topik kang diomongake, mitra tutur, pawongan kang diomongake, lan miturut *medium* pacaturan. Saka panemu kasebut bisa dimangerteni yen tuwuhe ragam basa iku disebabake anane panutur basa kang beda, kahanan, lan topik kang diomongake.

Teges lan Titikane Wernane Basa Dol Tinuku

Dol tinuku nduweni teges pasarujukan antarane wong kang adol lan wong kang nuku, bisa arupa barang utawa *jasa*, lan ing kono pawongan kang tuku mbayar minangka ijol apa kang wis kaolehake (Kamus Besar Bahasa Indonesia, 2008). Sajrone dol tinuku mesthi ditemokake maneka werna basa kang digunakake bakul lan pawongan sing tuku. Wernane basa sajrone dol tinuku bisa didhasari telung perkara yaiku (1) adhedhasar panutur yaiku bakul, (2) adhedhasar mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan (3) adhedhasar topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol lan regane. Luwih cethane ngenani perangan-perangan kasebut bakal diandharake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Panutur

Kahanane panutur nemtokake wernane basa kang digunakake nalika dol tinuku. Perkara kasebut jumbuh karo panemune Suwito (1982:21) kang ngandharake saben-saben panutur nduweni sipat *khas* kang ora diduweni karo pawongan liya. Sipat iki disebabake *faktor fisik* lan *faktor psikis*. Sipat *khas* kang disebabake *faktor fisik* kayata bentuk lambe, ilat, untu, lan liya-liyane kang diduweni saben-saben panutur iku ora padha. Dene *faktor psikis* kang ndadekake panutur nduweni idhioleg yaiku wateg, papan pasrawungan, lan liya-liyane. Padha karo Suwito, Chaer (1994: 55) ngandharake idhioleg yaiku ragam basa kang asipat pawongan. Miturut konsep idhioleg, saben pawongan nduweni werna basa utawa idhioleg dhewe-dhewe. Idhiolek nduweni sesambungan karo werna swara, pilihan tembung, gaya basa, lan rakitan ukara. Saka andharan para ahli kasebut bisa didudut yen tuwuhe werna basa bisa didhasari panutur.

Sajrone panliten ngenani wernane basa dol tinuku ing taman Bungkul Surabaya, panutur yaiku bakul kang ana ing papan kang digunakake dol tinuku. Panutur bakul ing kene diperang adhedhasar *etnis*, umur, jinis kelamin, lan cacah. Adhedhasar *etnis* diperang dadi telu, yaiku *etnis* Jawa, *etnis* Medura, lan *etnis* dudu Jawa utawa Medura. Jinis panutur adhedhasar umur kaperang dadi loro, yaiku umur enom lan umur tuwa. Panutur

adhedhasar jinis kelamin diperang dadi loro, yaiku lanang lan wadon. Dene kang pungkasan, adhedhasar cacah, panutur digolongake dadi loro, yaiku ijen lan ana kancane.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Mitra Tutur

Kahanane mitra tutur mangaribawani tuwuh werna basa nalika cecaturan. Kridalaksana (2001: 184) ngandharake werna basa yaiku maneka wernane basa adhedhasar penganggone, miturut topik kang diomongake, mitra tutur, pawongan kang diomongake, lan miturut *medium* pacaturan. Saka andharan kasebut bisa dimangerteni yen penganggo basa bisa nuwuhake wernane basa.

Mitra tutur sajrone panliten ngenani dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya yaiku pawongan sing tuku. Mitra tutur pawongan sing tuku ing kene diperang adhedhasar *etnis*, umur, jinis kelamin, lan cacah. Adhedhasar *etnis* diperang dadi telu, yaiku *etnis* Jawa, *etnis* Medura, lan *etnis* dudu Jawa utawa Medura. Jinis panutur adhedhasar umur diperang dadi loro, yaiku umur enom lan umur tuwa. Mitra tutur adhedhasar jinis kelamin diperang dadi loro, yaiku lanang lan wadon. Dene kang pungkasan, adhedhasar cacah, panutur digolongake dadi loro, yaiku ijen lan ana kancane.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Topik kang Diomongake

Topik kang diomongake mangaribawani tuwuh werna basa. Kaya kang diandharake dening Kridalaksana (2001: 184) werna basa yaiku maneka wernane basa adhedhasar penganggone, miturut topik kang diomongake, mitra tutur, pawongan kang diomongake, lan miturut *medium* pacaturan. Saka andharan kasebut bisa dimangerteni yen topik kang diomongake nalika cecaturan bisa nuwuhake wernane basa panutur lan mitra tutur.

Topik kang diomongake sajrone panliten wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya yaiku samubarang kang didol sarta regane. Adhedhasar jinis, samubarang kang didol sarta regane dipantha loro, yaiku (1) awujud barang lan (2) awujud *jasa*. Samubarang kang didol lan regane kang awujud barang diperang dadi telu, yaiku (1) panganan, (2) omben, lan (3) *asesoris*. Saka katelu perangan panganan lan omben dibage dadi loro, yaiku (1) mewah lan (2) sabendinan.

Landhesane Teori

Teori kang digunakake ing panliten iki yaiku panemune Kridalaksana (2001: 184) kang ngandharake werna basa yaiku maneka wernane basa adhedhasar penganggone, miturut topik kang diomongake, mitra tutur, pawongan kang diomongake, lan miturut *medium* pacaturan. Saka andharan kasebut panliten wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya bakal dijlentrehake kanthi dhasar panutur yaiku bakul, mitra

tutur yaiku pawongan sing tuku, lan topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol sarta regane.

TATA CARANE PANLITEN

Panliten ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya iki kalebu panliten *etnografis*. Bab kasebut cundhuk karo pamawase Mulyana (1999:96) kang ngandharake yen panliten *etnografis* yaiku panliten kang ditindakake kanggo mangerteni carane pawongan srawung klawan liyan sajrone urip sabendinan. Miturut Dell Hymes (sajrone Ibrahim, 1994:v). *Etnografi komunikasi* yaiku salah sawijine metodhe kang digunakake kanggo njingglengi penganggone basa lan dhialek sajrone budaya tartamtu lan munjerake *konteks*. Bab kang disinaoni sajrone *etnografi komunikasi* yaiku pola *komunikasi* kang bisa dideleng lan direkam (Ibrahim, 1993:205). Semono uga sajrone panliten iki bakal dijlentrehake wernane basa dol tinuku kang didhasari panutur, mitra tutur, lan topik kang diomongake.

Dhata kang digunakake ing panliten iki awujud wernane basa pawongan kang lagi dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya. Sawise kasil anggone ngolehake dhata, banjur dhata kasebut dipantha adhedhasar panutur, mitra tutur, lan topik kang diomongake. Pamanthane dhata kang adhedhasar panutur lan mitra tutur didhasari *etnis*, jinis kelamin, umur, lan cacah, dene pamanthane dhata kang adhedhasar topik kang diomongake didhasari jinis samubarang kang didol lan *elit* orane.

Tata cara nglumpukake dhata sajrone panliten iki nggunakake metodhe semak. Metodhe semak yaiku metodhe kang digunakake anggone nglumpukake dhata kanthi cara nyemak penganggone basa dening para pamicara (Mahsun, 2005:218). Metodhe semak dicakake kanthi nggunakake teknik sadhap lan cathet. Teknik sadhap lan cathet digunakake anggone nggolek dhata wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya.

Sawise dhata kang dikarepake nglumpuk banjur dianalisis kanthi metodhe kategoris lan dheskriptif. Metodhe *kategoris* yaiku njlentrehake dhata kanthi nemokake kategori lan tipe pocapan. Kategori-kategori pocapan saben basa nduweni guna kang beda, lan akeh-akeh diwatesi ing kahanan tartamtu, utawa nyambungake watesan-watesan marang sapa kang ngandharake, utawa ing topik apa nalika pocapan diwedharake (Ibrahim, 1994:44). Metodhe dheskriptif ing kene tegese yaiku tata cara njlentrehake dhata kanthi nggunakake tembung, dudu angka kang bisa menahi katrangan subjek panliten (Azwar, 1998:126). Metodhe kang wis disebutake minangka metodhe kang digunakake panliti njlentrehake dhata.

Tata cara nyuguhake asil jlentrehan dhata sajrone panliten iki yaiku kanthi cara *informal*. Metodhe

informal yaiku ngandharake asil jlentrehan dhata kanthi nggunakake tembung-tembung (Sudaryanto, 1993:144). Asil jlentrehan dhata awujud andharan ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar panutur yaiku bakul, mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol lan regane.

ANDHARAN LAN JLENTREHAN DHATA SARTA DHISKUSI ASIL PANLITEN

Andharan lan Jlentrehan Dhata

Ing subbab iki bakal dijltrehake ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya. Wernane basa kang dumadi nalika dol tinuku kaperang dadi telu, yaiku (1) wernane basa dol tinuku adhedhasar panutur, (2) wernane basa dol tinuku adhedhasar mitra tutur, lan (3) wernane basa dol tinuku adhedhasar topik kang diomongake. Luwih cethane ngenani perangan kasebut bakal dijltrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Panutur

Perkara kang bakal dijltrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku adhedhasar panutur yaiku bakul. Wernane basa bakul nalika cecaturan klawan pawongan sing tuku ditemtokake kahanane bakul. Adhedhasar *etnise*, bakul kang ana ing Taman Bungkul bisa kaperang dadi telu, yaiku (1) bakul *etnis* Jawa, (2) bakul *etnis* Madura, lan (3) bakul *etnis* dudu Jawa utawa Madura. Luwih cethane ngenani perangan kasebut bakal dijltrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa

Perkara kang bakal dijltrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Jawa. Kahanane bakul *etnis* Jawa kang ana ing Taman Bungkul bisa kaperang dadi telu, yaiku (1) adhedhasar jinis kelamine, (2) adhedhasar umure, lan (3) adhedhasar cacahane. Saka perangan jinis kelamin diperang dadi loro, yaiku lanang lan wadon. Saka perangan umur diperang dadi loro, yaiku enom lan tuwa. Saka perangan cacah diperang dadi loro, yaiku ijen lan ana kancane. Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku panutur *etnis* Jawa bakal dijltrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa, Lanang, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijltrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Jawa, lanang, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (1)

MT : Iya, iki saukuranku ta?

P : Ya kurang *lebihe* sakmunu. Iku ya apik-apik. Kari milih.

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *sarung tangan* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul *sarung tangan*

nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya lan tembung-tembung basa Indhonesia. Penganggone basa Jawa ngoko lugu dening bakul nduweni karep supaya apa kang diucapake bisa gampang dingerteni pawongan sing tuku. Saliyane kuwi, umume nom-noman wetanan nggunakake basa Jawa ngoko lugu nalika cecaturan. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur nalika cecaturan karo mitra tuture.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa, Wadon, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijltrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Jawa, wadon, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (2)

P : *Telur puyuhnya, Mbak.*

MT : *Berapa satu bungkus?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul ndhog puyuh karo pawongan sing tuku. Saka dhata ing ndhuwur bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Jawa ngoko nalika ngomong karo mitra tuture. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan "*Telur puyuhnya, Mbak*" kang diucapake dening panutur. Tembung-tembung kang digunakake panutur kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Saka pocapan kasebut bisa dimangerteni yen panutur nawakake barang dagangane marang pawongan kang ditemoni.

Pocapan sabanjure yaiku "*Lima ribu, isi sepuluh*". Tembung-tembung kang digunakake panutur ing pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapane panutur kasebut nduduhake yen dheweke menahi weruh marang mitra tuture ngenani rega barang dagangane. Pocapane panutur kang pungkasan yaiku "*Ini kembali lima ribu. Makasih ya*". Tembung "*ini*", "*kembali*", "*lima*", "*ribu*", lan "*makasih*" kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung "*ya*" kalebu tembung-tembung *basa* Jawa ngoko. Panutur nggunakake logat Surabayan anggong ngomong.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa, Lanang, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijltrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Jawa, lanang, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (5)

P1 : *Masih perawan ini ya, sulit dibuka.*

MT : *HP kok perawan?*

P2 : *Kok ngerti koen nek prawan?*

P1 : *Hla iki sik seret kok. Tontoken ta.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *asesoris HP* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul *asesoris HP* cacah ana loro. P1 nggunakake basa Indhonesia nalika ngomong marang mitra tuture. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan “*Masih perawan ini ya, sulit dibuka*” kang diucapake dening P1. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapane P1 sabanjure yaiku “*Jadinya yang mana*”. Tembung “*jadinya*”, “*yang*”, lan “*mana*” uga kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. P2 uga nggunakake basa Indhonesia nalika ngomong marang mitra tuture. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan “*Itu lho yang biru bagus ada gambar Doraemon*” kang diucapake dening P2. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa, Wadon, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis Jawa*, wadon, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (6)

- P1 : *Lumpianya Mas?*
 MT : *Berapaan Mbak?*
 P1 : *Seribu lima ratus.*
 MT : *Tiga Mbak. Koen iya ta?*
 MT2 : *Gak*
 P1 : *Dhik, iku ambilna saosendhik dalem tas.*
 P2 : *Ini, Mah.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul lumpiya lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul lan pawongan sing tuku cacah ana loro. P1 nggunakake basa Indhonesia nalika ngomong marang mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening P1. Pocapan kang wiwitan yaiku “*Lumpianya Mas?*”. Tembung-tembung kang digunakake ing pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapan kang sabanjure yaiku “*Seribu lima ratus*”. Tembung “*seribu*”, “*lima*”, lan “*ratus*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapan kang pungkasan yaiku “*Kembali lima ratus ya Mas*”. Tembung-tembung kang ana ing pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa, Lanang, Tuwa, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis Jawa*, lanang, tuwa, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (7)

- P1 : *Silahkan, Mas.*

- MT : *Ini warnanya ini aja ta?*
 P1 : *Ini tinggal item sama coklat, Bos.*
 P1 : *Jupukna ngene iki sing coklat.*
 P2 : *Nang sebelah ndi?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul jam tangan lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul jam tangan cacah ana loro. P1 nggunakake basa Indhonesia nalika nawakake barang dagangane. perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening P1. Pocapan kang kapisan yaiku “*Silahkan, Bos*”. Tembung “*silahkan*” lan “*bos*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapan sabanjure yaiku “*Ini tinggal item sama coklat, Bos*”. Tembung “*ini*”, “*tinggal*”, “*item*”, “*sama*”, “*coklat*”, lan “*bos*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Padha kaya P1, P2 uga nggunakake basa Indhonesia nalika ngomong marang pawongan sing tuku. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan “*Ini Om, tinggal coklat tua warnanya*”. Tembung “*ini*”, “*om*”, “*tinggal*” “*coklat*” “*tua*” lan “*warnanya*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Jawa, Wadon, Tuwa, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis Jawa*, wadon, tuwa, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (8)

- MT : *Niku sing digoreng tasik dangu napa, Buk?*
 P1 : *Sedhiluk maneh, Mas. Nngenteni niku wae ta?*
 P2 : *Hlo iki wis semu coklat, sampeyan enteni ta?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul gorengan lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul gorengan cacah ana loro. P1 nggunakake basa Jawa ngoko alus kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya nalika ngomong marang pawongan sing tuku. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan “*Sedhiluk maneh, Mas*”. Tembung “*sedhiluk*” lan “*maneh*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sabanjure ana pocapan “*Ngenteni niku wae ta?*”. Tembung “*ngenteni*” lan “*wae*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung “*niku*” kalebu tembung-tembung basa Jawa madya.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Medura

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis Medura*. Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku panutur *etnis Medura* bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Medura, Lanang, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Medura, lanang, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (9)

P : *Nyari apa?*

MT : *Enggak, liat- liat aja.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *slayer* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku "*Nyari apa?*". Tembung "*nyari*" lan "*apa*" kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sabanjure ana pocapan "*Nanti kalau cocok diambil enggak apa-apa loh, Mbak*". Tembung "*nanti*", "*kalau*", "*cocok*", "*diambil*", "*juga*", "*enggak*", "*apa*" kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung "*mbak*" kalebu tembung-tembung basa Jawa. Panutur nggunakake logat Medura nalika ngomong marang mitra tuture.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul *Etnis* Medura, Wadon, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Medura, wadon, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (10)

P : *Berapa?*

MT : *Lima ribuan, dua.*

P : *Dicampur semua, ta?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul penthol lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Jawa nalika cecaturan karo mitra tuture. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku "*Berapa?*". Tembung "*berapa*" kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sabanjure ana pocapan "*Dicampur semua, ta?*". Tembung "*dicampur*", lan "*semua*" kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung "*ta*" kalebu tembung-tembung basa Jawa.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul *Etnis* Medura, Lanang, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Medura, lanang, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (11)

P : *Rokok, cemilan?*

MT : *Piraan iku kacange?*

P : *Telung ewu wae.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul asongan lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Jawa ngoko alus kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialeg Surabaya lan basa Indhonesia. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang wiwitan yaiku "*Rokok, cemilan?*". Saka pocapan kasebut bisa dimangerteni yen panutur lagi nawakake barang dagangane marang pawongan kang ditemoni. Tembung "*rokok*" lan "*cemilan*" kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan "*Telung ewu wae*". Panutur ngucapake pocapan kasebut kanthi tujuan nduduhake rega barang dagangane marang pawongan sing takon. Tembung "*telung*", "*ewu*", lan "*wae*" kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko lugu.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul *Etnis* Medura, Wadon, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Medura, wadon, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (12)

MT : *Isik tah?*

P : *Akeh iku hlo. Samblendhose wetengmu.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul soto lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Jawa ngoko kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialeg Surabaya lan tembung-tembung basa Indhonesia. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang wiwitan yaiku "*Akeh iku hlo*". Tembung "*akeh*" kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung "*iku*" kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialeg Surabaya. Sawise kuwi ana pocapan "*Samblendhose wetengmu*". Tembung "*sambledhose*" lan "*wetengmu*" kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Pocapan kang katelu yaiku "*Ya nek gelem gak apa-apa*". Tembung "*ya*", "*nek*", "*gelem*", lan "*apa*" kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung "*gak*" kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialeg Surabaya.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul *Etnis* Medura, Lanang, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* Medura, lanang, enom, lan Ana Kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (13)

MT : *Pira?*

P1 : *Tiga lima wae. Cocog gawe sampeyan iku modhel ngunu iku.*

M : *Bisa dicoba ta?*

P1 : *Silahkan dicoba sepuasnya.*

P2 : *Udah pantas itu, Om. Warnanya juga banyak.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul topi lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul topi cacaha ana loro. P1 nggunakake basa Indhonesia campur basa Jawa ngoko alus kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening P1 marang mitra tuture. Pocapan kang wiwitan yaiku “Tiga lima wae”. Tembung “tiga” lan “lima” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “wae” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “Cocog gawe sampeyan iku modhel ngunu iku”. Tembung “cocog”, “gawe”, lan “modhel” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, tembung “sampeyan” kalebu tembung-tembung basa Jawa madya, dene tembung “iku” lan “ngunu” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Pocapan kang katelu yaiku “*Silahkan dicoba sepuasnya*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis dudu Jawa utawa Medura

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* dudu Jawa utawa Medura. Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku panutur *etnis* Jawa utawa Medura bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Dudu Jawa Utawa Medura, Lanang, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* dudu Jawa utawa Medura, lanang, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (14)

P : *Silahkan dilihat Bos, itu contoh motif tattoonya. Bisa ndesain sendiri kok.*

MT : *Ini yang temporer apa permanen, Mas?*

P : *Tergantung maunya sampeyan Mas. Itu cuma contoh gambarnya saja.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane tukang nggawe *tattoo* lan mitra tuture. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Jawa madya lan tembung-tembung basa Inggris. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Silahkan dilihat Bos, itu contoh motif tattoonya*”. Tembung “*silahkan*”, “*dilihat*”, “*bos*”, “*itu*”, “*contoh*”, lan “*motif*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “*tattoo*” kalebu tembung-tembung basa Inggris. Sabanjure ana pocapan “*Bisa ndesain sendiri*

kok”. Tembung “*bisa*”, “*sendiri*”, lan “*kok*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “*desain*” kalebu tembung-tembung basa Inggris

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Dudu Jawa Utawa Medura, Wadon, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* dudu Jawa utawa Medura, wadon, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (15)

P : *Tattoo Henna, Kak? Ini ada brosur sekalian contoh motifnya.*

MT : *Langsung digambar disini ta?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane pawongan kang nyediyakake *jasa* nggambar *tattoo henna* lan mitra tuture. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Inggris nalika ngomong marang mitra tuture. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang wiwitan yaiku “*Tattoo Henna, Kak*”. Saka pocapan kasebut bisa dimangerteni yen panutur lagi nawakake *jasa* nggambar *tattoo* marang pawongan kang ditemoni. Tembung “*kak*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “*tattoo*” lan “*henna*” kalebu tembung-tembung basa Inggris. Sawise kuwi ana pocapan “*Ini ada brosur sekalian contoh motifnya*”. Tembung “*ini*”, “*ada*”, “*brosur*”, “*sekalian*”, “*contoh*”, lan “*motifnya*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Dudu Jawa Utawa Medura, Lanang, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* dudu Jawa utawa Medura, lanang, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (16)

P : *Wah belum boleh itu.*

MT : *Ayolah Pak, uangku tinggal segini. Gak bisa pulang aku ntar.*

P : *Saestu, kalau yang itu boleh dua ratus. Yang itu aja ya?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul jam tangan lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Jawa. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang wiwitan yaiku “*Wah belum boleh itu*”. Tembung “*belum*”, “*boleh*”, lan “*itu*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sabanjure ana pocapan “*Saestu, kalau yang itu boleh dua ratus*”. Tembung “*saestu*” kalebu tembung-tembung basa Jawa krama, dene tembung “*kalau*”,

“yang”, “itu”, “boleh”, “dua” lan “ratus” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur Bakul Etnis Dudu Jawa Utawa Medura, Wadon, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur bakul *etnis* dudu Jawa utawa Medura, wadon, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (17)

P1 : *Permisi Kak, ini kami ada produk dari Djarum, LA Bold. Isi dua puluh batang lho satu bungkusnya. Dua puluh ribu sekalian dapat korek.*

P2 : *Ini koreknya, Kak. Bisa milih kok.*

MT : *Nggak biasa ngrokok mild, Mbak.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul rokok lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen bakul cacah ana loro. P1 nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Inggris nalika ngomong marang pawongan kang lagi ditawani. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening P1. Pocapan kang wiwitan yaiku “*Permisi Kak, ini kami ada produk dari Djarum, LA Bold*”. Tembung “*permisi*”, “*kak*”, “*ini*”, “*kami*”, “*ada*”, “*produk*” lan “*dari*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “*bold*” kalebu tembung-tembung basa Inggris. Tembung “*bold*” ing pocapan kasebut minangka jeneng barang kang ditawakake dening P1.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Mitra Tutur

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku adhedhasar mitra tutur yaiku wong sing tuku. Luwih cethane ngenani perangan kasebut bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan sing Tuku Etnis Jawa

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa. Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Lanang, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa, lanang, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (18)

MT : *Sing ngene iki pira, Pak?*

P : *Sing endi? Lima las niku, Mas.*

MT : *Ngene iki thok a?*

P : *Iya Mas.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul korek lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen pawongan sing tuku nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya nalika cecaturan karo bakul. perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening pawongan sing tuku. Pocapan kang wiwitan yaiku “*Sing ngene iki pira, Pak*”. Tembung “*sing*”, “*ngene*”, “*iki*”, lan “*pira*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “*Ngene iki thok a*”. tembung “*ngene*”, “*iki*”, lan “*thok*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Wadon, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa, wadon, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (19)

MT : *Iku pira?*

P : *Sing ngonok ta? Gawe arek sekolah?*

MT : *Kerja iki, ukurane pira?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul kasut lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen pawongan mitra tutur nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya lan basa Indhonesia. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Iku pira*”. Tembung “*iku*” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya, dene tembung “*pira*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “*Kerja iki, ukurane pira*”. Tembung “*kerja*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “*iki*”, “*ukurane*”, lan “*pira*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Lanang, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa, lanang, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (20)

MT : *Yakapa, wis onok ta?*

P : *Apane kok.*

MT : *Hlo, yakapa se? Pesenanku wingi ika hlo.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul korek lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tutur nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Yakapa, wis*

onok ta”. Tembung “yakapa” lan “onok” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya, dene tembung “wis” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “Hlo, yakapa se”. Tembung “yakapa” lan “se” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Wadon, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tuter pawongan sing tuku *etnis* Jawa, wadon, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (21)

MT : Pira sing abang iku?

P : Gangsal welas niki, Buk.

MT : Rong puluh loro ya?

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul dolanan lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tuter nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tuter. Pocapan kang kapisan yaiku “Pira sing abang iku”. Tembung “pira”, “sing”, lan “abang” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung “iku” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Sawise kuwi ana pocapan “Rong puluh loro ya”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Lanang, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tuter pawongan sing tuku *etnis* Jawa, lanang, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (22)

P : *Minuman minuman, panas anget dingin, banyak pilihannya, Mas.*

MT : Onok *Good Day*, Pak?

P : Ada Mas, mau yang dingin apa panas?

MT1 : Anget wae, Pak. Koen apa?

MT2 : Aku *White Coffe* anget ya, Pak. Gak athik ditambahi gula, ya.

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul omben lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tuter cacache ana loro. MT1 nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya lan basa Inggris nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening MT1. Pocapan kang kapisan yaiku “Onok *Good Day*, Pak”. Tembung “onok” kalebu

tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya, dene tembung “*good*” lan “*day*” kalebu tembung-tembung basa Inggris. Tembung *good day* nduduhake merk omben. Sawise kuwi ana pocapan “Anget wae, Pak”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Wadon, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tuter pawongan sing tuku *etnis* Jawa, wadon, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (23)

P : Sing endi iki?

MT1 : Sembarang wis. Entek ya takguwak kok.

P : Sampeyan isa ngaktifna ta? Mengko ditakoni *namanya siapa* ngono iko, iki tak wehi *IDne*, nek *berhasil* engkuk oleh *SMS* saka *empat empat empat empat*. Iki *duapuluh*.

MT1 : Gak *dua lima* ta?

P : Yakapa se, nek *Telkomsel* iku *dua lima* nek iku *dua puluh*. Mok dhuwiti *dua puluh* ta?

MT1 : Ya emoh kok.

MT2 : Iku pira *Indosat dua giga*?

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *asesoris HP* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tuter cacache ana telu. MT1 nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya lan basa Indhonesia nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening MT1. Pocapan kang kapisan yaiku “Sembarang wis”. Tembung “sembarang” lan “wis” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “Entek ya takguwak kok”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Lanang, Tuwa, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tuter pawongan sing tuku *etnis* Jawa, lanang, tuwa, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (24)

MT1 : Iki cubung ta, Bos?

P : Iku lavender, Pak. sing iku hlo cubung.

MT1 : Walah padha ungune e.

MT2 : Koen pantese sing abang-abang ngunu hlo.

MT1 : Sing iku ta?

MT2 : Kandhani kok.

P : Iku Merah Siyem, Pak. Ketok wibawa sampeyan nek nggawe iku.

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul akik lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen pawongan sing tuku cacah ana loro. MT1 nggunakake basa Jawa ngoko alus kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya lan tembung-tembung basa Indhonesia nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening MT1. Pocapan kang kapisan yaiku “Iki cubung ta, Bos”. Tembung “iki” lan “ta” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung “bos” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “Walah padha ungune e”. tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Jawa, Wadon, Tuwa, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa, wadon, tuwa, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (25)

- P : Yawis babah wis tak kekna, langsung digawe?
- MT1 : Gedhene sakmunu ta? Sasa hlo gak *sakit kakike?* Kuwalik dhik.
- MT2 : *Kekecilan, Mah.*
- MT3 : Iku hlo, Me.
- MT1 : *Merah* iku ta?
- MT3 : Ya nek gak ngunu nang *sebelah* maneh.
- MT1 : Gedhi iki, Yuk.
- MT3 : *Coba* deloken *sebelah*.

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *sepatu roda* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen pawongan sing tuku cacah ana telu. MT1 nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Indhonesia nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening MT1. Pocapan kang kapisan yaiku “Ya siji *lah*, Pak”. Tembung “ya” lan “siji” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung “*lah*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “Anake siji kok”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan sing Tuku Etnis Medura

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura. . Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Medura, Lanang, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura, lanang, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (26)

- MT : *Berempah?*
- P1 : *Itu empat lima*
- MT : *Tiga puluh?*
- P1 : *Belum boleh, Bos.*
- P2 : Kalau tiga puluh yang ini, Bro.
- MT : *Itu dua puluhan.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul topi lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Medura nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur marang panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Berempah*”. Tembung “*berempah*” kalebu tembung-tembung basa Medura. Sawise kuwi ana pocapan “*Tiga puluh*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapan sabanjure yaiku “*Itu dua puluhan*”. Tembung “*itu*”, “*dua*” lan “*puluhan*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Medura, Wadon, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura, wadon, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (27)

- MT : *Lima ribu, Pak.*
- P : *Apa aja ini?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul penthol lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tutur nggunakake basa Indhonesia nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur marang panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Lima ribu, Pak*”. Tembung “*lima*” lan “*ribu*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “*Semuanya aja*”. Tembung “*semuanya*” lan “*aja*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapan sabanjure yaiku “*Tahunya banyakin*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tuter Pawongan Sing Tuku Etnis Medura, Lanang, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku

etnis Medura, lanang, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (28)

MT : *Surya dua belas* onok?

P : *Lima belas ribu, sekalian korek?*

MT : Wis onok iki.

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul rokok lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tutur nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya lan tembung-tembung basa Indhonesia nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur marang panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Surya dua belas* onok”. Tembung “*dua*” lan “*belas*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia, dene tembung “onok” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan Sing Tuku *Etnis* Medura, Lanang, Tuwa, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura, lanang, tuwa, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (29)

P : *Apa, Buk?*

MT : *Buatkan tiga. Kerupuknya ditambah ya.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul pecel lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tutur nggunakake basa Indhonesia nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur marang panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Buatkan tiga*”. Tembung “*buatkan*” lan “*tiga*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “*Kerupuknya ditambah ya*”. Tembung “*kerupuknya*”, “*ditambah*”, lan “*ya*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan Sing Tuku *Etnis* Medura, Lanang, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura, lanang, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (30)

MT1 : *Pira regane?*

P : *Lapan puluh*, lek bahane ancen kuwatan sing iku.

MT1 : Seket gak oleh a? Masak *lapan puluh* rek?

P : Gak oleh, Pak *Bro*. Nek seket ya sing iku.

MT2 : *Ini ta?*

P : Hlaaa, iku seketan. Iku *ada tiga* warna kok.

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul tas lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen mitra tutur cacache ana loro. MT1 nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya, tembung-tembung basa Indhonesia, lan tembung-tembung basa Inggris nalika cecaturan karo panutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening mitra tutur marang panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Padha iki*”. Tembung “*padha*” lan “*iki*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Pocapan sabanjure yaiku “*Pira regane*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko.

Wernane Basa Dol Tinuku Mitra Tutur Pawongan Sing Tuku Dudu *Etnis* Jawa Utawa Medura

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* dudu Jawa utawa Medura. Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* dudu Jawa utawa Medura bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur *Etnis* Dudu Jawa Utawa Medura, Lanang, Enom, lan Ijen

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur *etnis* dudu Jawa utawa Medura, lanang, enom, lan ijen. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (31)

P : *Silahkan dilihat, Mas.*

MT : *Ukuran segini berapa?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane tukang nggambar *karikatur* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia nalika cecaturan karo mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Silahkan dilihat, Mas*”. Tembung “*silahkan*” lan “*dilihat*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “*Delapan lima*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur *Etnis* Dudu Jawa Utawa Medura, Lanang, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku panutur *etnis* dudu Jawa utawa Medura, lanang, enom, lan ana kancane. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (32)

MT : *Masih ada?*

P : *Ada, Mas.*

MT1 : *Dua ya. Sama es buahnya juga dua.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *salad* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia nalika cacteran. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Ada, Mas*” kang diucapake dening panutur. Tembung “*masih*” lan “*ada*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi panutur ngucapake “*Duduk situ dulu*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Panutur nggunakake logat Surabaya nalika cecaturan.

Wernane Basa Dol Tinuku Panutur *Etnis* Dudu Jawa Utawa Medura, Wadon, Enom, lan Ana Kancane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa basa dol tinuku panutur *etnis* dudu Jawa utawa Medura, lanang, enom, lan ana kancane.. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (33)

P : *Ini menunya.*

MT1 : *Anget apa dingin?*

P : *Anget ada. Dingin juga ada.*

MT1 : *Mocca yang anget aja ya. Kamu anget juga ta?*

MT2 : *Iya sama.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul omben lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Jawa ngoko nalika cecaturan karo mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Ini menunya*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “*Anget ada*”. Tembung “*anget*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung “*ada*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sabanjure ana pocapan “*Dingin juga ada*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapane panutur kang pungkasan yaiku “*Tunggu sini*”. Tembung “*tunggu*” lan “*sini*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Panutur nggunakake logat Surabayan nalika cecaturan.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Topik kang Diomongake Samubarang kang Didol lan Regane

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku adhedhasar topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol. Kahanane samubarang kang didol lan regane nemtokake wernane basa kang digunakake dening panutur lan mitra tutur nalika dol tinuku. Adhedhasar wujud, samubarang kang didol ing Taman Bungkul bisa kaperang dadi loro yaiku arupa barang lan *jasa*. Luwih cethane ngenani wernane

basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar topik kang diomongake bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Topik kang Diomongake Awujud Barang

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake awujud barang. Barang kang didol ing Taman Bungkul bisa kaperang dadi loro, yaiku (1) adhedhasar jinise lan (2) adhedhasar *status ekonomi sosial*. adhedhasar jinise bisa kaperang dadi telu, yaiku (1) panganan, (2) omben, lan (3) *asesoris*. Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku topik kang diomongake awujud barang bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Panganan Mewah

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake panganan mewah. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (34)

MT : *Masih ada?*

P : *Ada, Mas.*

MT1 : *Dua ya. Sama es buahnya juga dua.*

MT2 : *Saladnya yang satu gak usah pake nanas.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul *salad* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia nalika cacteran. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Ada, Mas*” kang diucapake dening panutur. Tembung “*masih*” lan “*ada*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi panutur ngucapake “*Duduk situ dulu*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Panutur nggunakake logat Surabaya nalika cecaturan.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Panganan Sabendinan

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake panganan sabendinan. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (35)

MT : *Limang ewu, Mbak.*

P : *Sik, ya. Tak mbungkusne iki dhisik.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul tahu petis lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Jawa ngoko lugu nalika cacaturan. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Sik, ya*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “*Tak mbungkusne iki dhisik*”.

Tembung “tak”, “mbungkusne”, “iki”, lan “dhisik” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sabanjure ana pocapan “Lombok larang”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sabanjure ana pocapan “Eee ya didum-dum”. Tembung “ya” lan “didum-dum” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko lugu. Pocapan kang pungkasan yaiku “Suwun”. Tembung “suwun” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Panutur nggunakake logat Surabaya nalika cecaturan.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Omben Mewah

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake omben mewah. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (36)

P : *Ini menunya.*

MT1 : *Anget apa dingin?*

P : *Anget ada. Dingin juga ada.*

MT1 : *Mocca yang anget aja ya. Kamu anget juga ta?*

MT2 : *Iya sama.*

MT1 : *Anget dua ya.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul omben lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia kang diseseli tembung-tembung basa Jawa ngoko nalika cecaturan karo mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Ini menunya*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “Anget *ada*”. Tembung “anget” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko, dene tembung “*ada*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sabanjure ana pocapan “*Dingin juga ada*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Pocapane panutur kang pungkasan yaiku “*Tunggu sini*”. Tembung “*tunggu*” lan “*sini*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Panutur nggunakake logat Surabayan nalika cecaturan.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Omben Sabendinan

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake ombenan sabendinan. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (37)

MT1 : *Kopi susu racikan, Pak.*

P : *Gak onok, Mas.*

MT1 : *Torabika wae wis.*

MT2 : *Padha, Pak.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul kopi lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut

bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Jawa ngoko lugu kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya nalika cecaturan karo mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “Gak onok, Mas”. Tembung “gak” lan “onok” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Sawise kuwi ana pocapan “Tambahi gula”. Tembung “*tambahi*” lan “*gula*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Panutur nggunakake logat Surabayan nalika cecaturan.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Asesoris Ora Elit

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake *asesoris ora elit*. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (38)

MT : *Pira regane?*

P : *Sing atum wolung ewu. Sing kayu lima las.*

MT : *Iki wolung ewu ya.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane bakul gelang lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Jawa ngoko alus kang diseseli tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “Sing atum wolung ewu”. Tembung “sing”, “atum”, “wolung”, lan “ewu” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “Sing kayu lima las”. Tembung “sing”, “kayu”, “lima”, lan “las” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “Dorong oleh, Mas”. Tembung “dorung” kalebu tembung-tembung basa Jawa dhialek Surabaya, dene tembung “oleh” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Pocapane panutur kang pungkasan yaiku “Sampeyan gawa”. Tembung “sampeyan” kalebu tembung-tembung basa Jawa madya, dene tembung “gawa” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Panutur nggunakake logat Surabayan nalika cecaturan karo mitra tutur.

Wernane Basa Dol Tinuku Adhedhasar Topik kang Diomongake Awujud Jasa

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake awujud *jasa*. *Jasa* kang didol ing Taman Bungkul bisa kaperang adhedhasar..... Luwih cethane ngenani wernane basa dol tinuku topik kang diomongake awujud *jasa* bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Jasa Elit

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake *jasa elit*. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (39)

P : *Silahkan dilihat, Mas.*

MT : *Ukuran segini berapa?*

P : *Delapan lima. Yang ini seratus dua lima. Yang besar itu dua ratus.*

MT : *Berapa hari, Pak?*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane tukang nggambar *karikatur* lan pawongan sing tuku. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Indhonesia nalika cecaturan karo mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Silahkan dilihat, Mas*”. Tembung “*silahkan*” lan “*dilihat*” kalebu tembung-tembung basa Indhonesia. Sawise kuwi ana pocapan “*Delapan lima*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Indhonesia.

Wernane Basa Dol Tinuku Topik kang Diomongake Jasa Ora Elit

Perkara kang bakal dijlentrehake ing kene yaiku wernane basa dol tinuku topik kang diomongake *jasa ora elit*. Dhata sarta jlentrehane ing ngisor iki.

Dhata (40)

P : *Pijet tah?*

MT : *Gak, Pak. Iki hlo ndelok bapake kok ngguyu dipijeti.*

P : *Kenaken ngene iki. Njajal ta? Mari ngene.*

Dhata ing ndhuwur yaiku pacaturan antarane tukang pijet lan mitra tuture. Saka dhata kasebut bisa dimangerteni yen panutur nggunakake basa Jawa ngoko lugu nalika cecaturan karo mitra tutur. Perkara kasebut bisa kabuktekake kanthi anane pocapan-pocapan kang diucapake dening panutur. Pocapan kang kapisan yaiku “*Pijet tah*”. Tembung “*pijet*” lan “*tah*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sawise kuwi ana pocapan “*Kenaken ngene iki*”. Tembung “*kenaken*” “*ngene*”, lan “*iki*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Sabanjure ana pocapan “*Njajal ta*”. Tembung-tembung kang ana sajrone pocapan kasebut kabeh kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Pocapane panutur kang pungkasan yaiku “*Mari ngene*”. Tembung “*mari*” lan “*ngene*” kalebu tembung-tembung basa Jawa ngoko. Panutur nggunakake logat Surabayan nalika cecaturan karo mitra tutur.

Asil Panliten lan Dhiskusi Asil Panliten

Sawise diandharake lan dijlentrehake ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya, baanjur bakal diandharake ngenani asil panliten lan dhiskusi asil panliten. Adhedhasar andharan lan jlentrehane ing ndhuwur bisa dimangerteni yen wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya bisa didhasari telung perkara, yaiku (1) adhedhasar panutur yaiku bakul, (2) adhedhasar mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan (3) adhedhasar topik kang diomongake

yaiku samubarang kang didol sarta regane. Perkara kasebut bisa ginambarake bagan ing ngisor iki.

Panliten iki ditandhingake karo panlitene Munirul kanthi irah-irahan *Ragam Bahasa Sayur di Pasar Bangunsari caruban* ing taun 2004. Dhata kang digunakake yaiku omongane bakul sayur ing Pasar Bangunsari Caruban. Asil panliten kasebut yaiku maneka wernane basa kang digunakake nalika dol tinuku lan uga ana alih kodhe lan campur kodhe kang dumadi. Panliten iki uga ditandhingake karo panlitene Yeti kanthi irah-irahan *Ragam Bahasa Jawa Penjual Jamu di Pasar Sepanjang (Kajian Sosiolinguistik)*. Dhata kang digunakake yaiku omongane bakul jamu ing Pasar Sepanjang. Asil saka panliten kasebut yaiku basa *slank* kang digunakae bakul jamu nalika dol tinuku, uga alih kodhe lan campur kodhe kang dumadi.

Adhedhasar andharan ing ndhuwur, panlitene Munirul lan Yeti ditindakake kanthi konsep kang durung cetha. Kekarone nлити wernane basa nanging uga njlentrehake alih kodhe lan campur kodhe. Dene panliten ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya iki kasil mantha perkara kang nuwuhake warna basa yaiku panutur bakul, mitra tutur pawongan sing tuku, lan topik kang diomongake samubarang kang didol sarta regane. Mula kanthi anane panliten iki bisa njangkepi panliten-panliten sadurunge.

PANUTUP

Bab iki isine loro, yaiku (1) dudutan lan (2) pamrayoga. Luwih cethane ngenani perangan kasebut bakal dijlentrehake ing ngisor iki.

Dudutan

Wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya iki dipantha dadi telu, yaiku (1) adhedhasar panutur yaiku bakul, (2) adhedhasar mitra tutur yaiku pawongan sing tuku, lan (3) topik kang diomongake yaiku samubarang kang didol lan regane. Dene wernane basa dol tinuku ing taman Bungkul Surabaya adhedhasar panutur yaiku bakul kanthi landhesan *etnis* diperang dadi telu, yaiku (1) panutur bakul *etnis* Jawa, (2) panutur bakul *etnis* Medura, lan (3) panutur bakul *etnis* dudu Jawa utawa Medura. Saka telung perangan kasebut dibage maneh kanthi landhesan jinis kelamin, umur, lan cacah kang ngasilake 17 peprincen.

Wernane basa dol tinuku ing taman Bungkul Surabaya adhedhasar mitra tutur yaiku pawongan sing tuku kanthi landhesan *etnis* diperang dadi telu, yaiku (1) mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Jawa, (2) mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* Medura, lan (3) mitra tutur pawongan sing tuku *etnis* dudu Jawa utawa Medura. Saka telung perangan kasebut dibage maneh kanthi landhesan jinis kelamin, umur, lan cacah kang ngasilake 21 peprincen. Dene wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya adhedhasar topik kang diomongake

yaiku samubarang kang didol kanthi landhesan wujud barang diperang dadi loro, yaiku (1) awujud barang lan (2) awujud *jasa*. Samubarang kang didol awujud barang dibage adhedhasar jinise lan ngasilake 7 peprincen.

Pamrayoga

Panliten ngenani wernane basa dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya iki isih akeh kurange. Panliten iki durung dijlentrehake kanthi titingan tindak tuture. Mula diajab kanggo panliten sabanjure bisa njlentrehake kanthi titingan tindak tutur dol tinuku ing Taman Bungkul Surabaya.

KAPUSTAKAN

- Kuswarno, Engkus. 2008. *Etnografi Komunikasi: Suatu Pengantar dan Contoh Penelitiannya*. Bandung: Widya Padjajaran
- Mahsun. 2005. *Metode Penelitian Bahasa*. Jakarta: PT. Raja Grafindo Persada
- Poedjosoedarmo dkk. 1979. *Morfologi Bahasa Jawa*. Jakarta
- Poerwadarminta, W.J.S. 1939. *Baoesastra Djawa*. Batavia: J.B. Wolters
- Sasangka, Sri Satriya Tjatur Wisnu. 2008. *Kamus Jawa-Indonesia, Krama-Ngoko*. Jakarta: Yayasan Paramalingua
- Sasangka, Sry Satriya Tjatur Wisnu. 2009. *Unggah-Ungguh Bahasa Jawa*. Jakarta Timur: Yayasan Paramalingua
- Sudaryanto, dkk. 1993. *Metode dan Teknik Analisis Bahasa*. Yogyakarta: Badan Pekerja Kongres Bahasa Jawa
- Sudaryanto. 1986. *Metode Linguistik, Bagian Pertama: Metode dan Teknik Pengumpulan Data*. Yogyakarta: Gajah Mada University Press
- Sudaryanto. 1991, *Tata Baku Bahasa Jawa*. Yogyakarta: Duta Wacana Press
- Suwito. 1983. *Pengantar Awal Sociolinguistik Teori dan Problema*. Surakarta: Fakultas Sastra Universitas Sebelas Maret